Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Фаховий коледж
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка

Циклова комісія музичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
_____ Лариса РАЦ
«__» _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Гармонія

Освітньо-професійний ступінь: **фаховий молодший бакалавр**
Галузь знань: **01 Освіта / Педагогіка**
Спеціальність: **014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)**
Освітньо-професійна програма **Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Кременець - 2022

Мацкова В. Гармонія : робоча програма нормативної навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). Кременець, 2022. 18 с.

Розробник: Мацкова Валентина Сергіївна – викладач циклової комісії музичних дисциплін Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії музичних дисциплін.
Протокол від «31» серпня 2022 р. № 1

Голова циклової комісії музичних дисциплін _____ Олена НОВИК

1. Вступ

Вивчення нормативної дисципліни «Гармонія» є невід’ємною складовою у процесі підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва у закладах освіти. У процесі опанування курсом здобувачі освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» повинні опанувати теоретичний матеріал, від діатоніки до діатонічних секвенцій, оволодіти навичками гри на фортепіано гармонічних послідовностей в межах періоду, навчитись гармонізувати мелодію однотональної будови та аналізувати багатоголосний музичний твір з погляду ладо-тонального і ладофункціонального розвитку. «Гармонія» як навчальна дисципліна пов'язана з іншими предметами музично-теоретичного циклу та із спеціальними дисциплінами. Вона є базою для формування високої професіональної майстерності майбутніх вчителів музичного мистецтва. Правильне розуміння драматургічної ролі гармонії сприяє глибокому проникненню у зміст музичного твору. Знання конструктивних закономірностей гармонії допомагає розкрити специфіку музичної мови; вивчення основних принципів гармонічного багатоголосся. Курс «Гармонія» включає вивчення і практичне засвоєння матеріалу за такими напрямками:

- теоретичний матеріал (з ілюстраціями прикладів з музичної літератури та зразками розв'язання задач);
- письмові роботи;
- гармонічний аналіз;
- гра на фортепіано.

Основною формою навчання є практичні заняття, в яких передбачається постійне поєднання роботи за всіма означеними напрямками, що сприятиме гармонічному, всебічному засвоєнню матеріалу з даної дисципліни.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни « Гармонія» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Музичне мистецтво) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

2. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><th rowspan="2">Найменування показників</th><th rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь</th><th colspan="3">Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><th colspan="2">денна форма навчання</th><th></th></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів ECTS: 5</td><td>Галузь знань
01 Освіта</td><td colspan="3" rowspan="2">Нормативна</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
014 Середня освіта (Музичне мистецтво)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів – 3</td><td rowspan="3">Освітньо-професійна програма:
Середня освіта (Музичне мистецтво)</td><td colspan="3">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Загальна кількість годин – 150</td><td colspan="3">Семестр</td></tr>
<tr><td>4-й</td><td>5-й</td><td>6-й</td></tr>
<tr><td colspan="3">Лабораторні</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 1/2/2
самостійної роботи студента – 1,5</td><td rowspan="4">Освітньо-професійний ступінь:
фаховий молодший бакалавр</td><td>21год</td><td>30год</td><td>40год</td></tr>
<tr><td colspan="3">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>9год</td><td>30год</td><td>20год</td></tr>
<tr><td colspan="3">Вид контролю:
Екзамен у 6 семестрі</td></tr>
</table>

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 61% / 39%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є разом з іншими музично-теоретичними предметами навчити і виховати висококваліфікованого музиканта-педагога, збагатити музичний та загальнокультурний рівень студентів.

Основними завданнями курсу є:

1) розвиток музичних здібностей, художнього смаку, вміння сприймати музику;

2) оволодіння нормами голосоведіння;

3) усвідомлення виражальних можливості вивчених гармонічних явищ і логіку їх використання в музиці;

4) розуміння взаємозв'язку гармонічних засобів з іншими елементами музичної мови, а також ролі гармонії в процесі формування музичної думки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у студентів повинні бути сформовані такі **компетентності:**

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК2 Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі

СК16 Здатність до інтеграції знань з педагогіки, психології, музичного мистецтва, синтезу мистецтв, інших навчальних предметів та їх застосування у процесі виконання професійних завдань.

СК19 Здатність до вокальної, диригентсько-хорової та інструментальної інтерпретації музичних творів.

Програмні результати навчання

Нормативний зміст вивчення здобувачами фахової перед вищої освіти навчальної дисципліни «Гармонія» сформульований у таких програмних результатах навчання:

РН6 Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

РН16 Володіти теоретико-методологічними знаннями у галузі музичного мистецтва, принципами та закономірностями організації музично-освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти; враховувати у процесі музичного навчання та виховання учнів їх індивідуальні та вікові особливості, освітні потреби.

РН20 Виявляти здатність до запису нотного тексту, гармонізації мелодичної лінії музичних творів, створення власного акомпанементу шкільного пісенного репертуару.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Функціональна система головних тризвуків.

Тема 1. Вступ. Гармонія – важливий складовий елемент музичної мови. Основні типи фактури. Головні тризвуки ладу у чотириголосному викладенні.

Виражальні можливості гармонії та її формотворча роль. Мажоро-мінорна ладо-гармонічна система як основа навчального курсу гармонії. Основні акорди класичної гармонії, назви звуків в акордах.

Фактура як форма викладення музичного твору. Основні типи фактур: монодична, поліфонічна, акордова, гомофонно-гармонічна.

Чотириголосне викладення тризвуків головних ступенів: подвоєння, мелодичне положення, розташування. Побудова головних тризвуків у чотириголосному викладенні в тісному та широкому розташуваннях, в різних мелодичних положеннях.

Тема 2. Функційна система головних тризвуків. З'єднання головних тризвуків.

Три основні функції мажоро-мінорної ладо-гармонічної системи. Загальна формула функціонального розвитку в музичному творі.

Гармонічні звороти, їх різновиди. Поняття про голосоведіння, його значення та особливості. Плавний рух як основа сполучення тризвуків. Кварто-квінтове та секундове співвідношення тризвуків. Способи сполучення тризвуків (гармонічне, мелодичне).

Побудова гармонічних та мелодичних з'єднань головних тризвуків з плавним голосоведінням.

Тема 3. Гармонізація мелодії головними тризвуками.

Гармонізація мелодії як розкриття її гармонічної основи. Значення попереднього аналізу для виявлення закономірностей гармонічного розвитку.

Тема 4. Переміщення акордів.

Особливості гармонізації мелодії з використання переміщення тризвуків. Пряме, протилежне, непряме переміщення.

Тема 5. Гармонізація басу.

Головна мета гармонізації баса — створення логічної виразної мелодії. Відбір акордів, їх мелодичного положення та розташування. Створення різних варіантів мелодії на заданий бас.

Змістовий модуль 2. Обернення тризвуків головних ступенів та Домінантсекстакорд. Правила вживання тризвуку та секстакорду другого ступеня

Тема 6. Стрибки терцій.

Стрибок терцій при гармонізації тризвуків кварто-квінтового співвідношення. Використання стрибків в тенорі та сопрано для розширення засобів голосоведіння.

Тема 7. Період. Речення. Каденції. Кадансовий квартсекстакорд.

Період як форма викладення закінченої думки в класичній музиці. Гармонічна будова періоду. Поняття каденції. Види каденцій. Типове розміщення каденцій в періоді.

Кадансовий квартсекстакорд, його функціональна особливість, роль в періоді. Побудова, подвоєння, розташування, метричні умови використання кадансового. Визначення каденцій в музичних творах.

Тема 8. Секстакорди головних тризвуків. Стрибки при з'єднанні тризвуків з секстакордами. з'єднання двох секстакордів.

Функціональна характеристика секстакордів, особливості подвоєння тонів, розташування, переміщення. Гармонічний та мелодичний спосіб сполучення тризвуків та секстакордів кварто-квінтового співвідношення. Особливості мінору.

Особливості гармонізації стрибків прим і квінт. Змішані стрибки. Роль секстакордів в активізації голосоведіння та мелодизації басу.

Тема 9. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди.

Особливості побудови, подвоєння, розташування кварсекстакордів основних тризвуків. Використання квартсекстакордів у ролі прохідних та допоміжних. Прохідні квартсекстакорди тоніки та домінанти. Особливості голосоведіння. Використання всередині побудови.

Допоміжні кварсекстакорди субдомінанти і домінанти. Правила використання на початку побудови та у половинній каденції. Квартсекстакорд субдомінанти у додатковій каденції. Квартсекстакорди в гармонізації задач.

Тема 10. Домінантовий септакорд. Стрибки при його розв'язуванні в тоніку. Обернення домінантового септакорду.

Функціональна характеристика Д 7. Підготовка Д 7 у гармонічному русі, сполучення з попередніми акордами. Розв'язання в тоніку. Використання переважно в заключних каденціях. Обернення Д 7, використання їх в середині побудови.

Сполучення обернень з попередніми акордами, розв'язання в тоніку. Прохідний Д 4/3. Переміщення Д 7 з оберненнями.

Змістовий модуль 3. Гармонізація мелодії та басу з використанням септакордів другого, сьомого ступенів, побічних акордів домінантової групи, діатонічних секвенцій.

Тема 11. Повна функціональна система мажору та гармонічного мінору.

Повна ладо-функціональна система тризвуків. Побічні тризвуки субдомінантової (II^5_3, VI^5_3), домінантової (III^5_3, VII^5_3) груп та їх обернення.

Терцієвий ряд головних та побічних тризвуків, його формування на основі спільних звуків. Утворення трьох функціональних груп. Характеристика функцій. Характер їх взаємодії, логіка гармонічного руху всередині функціональних груп.

Тема 12. Тризвук та секстакорд другого ступеня.

Тризвук та секстакорд II ступеня: функціональна характеристика, подвоєння, використання при гармонізації мелодії.

Виразні можливості акордів із доданими та зміненими тонами. Загальні відомості про $Д_7$ з секстою та $Д_9$. Особливості голосоведіння при використанні Д9. Використання даних акордів при гармонізації мелодії.

Тема 13. Гармонічний мажор.

Однойменна мажоро-мінорна система охоплює акорди однойменних тональностей, є сильно централізованою (T-t) та зберігає основні функційні зв'язкй.

Одним із засобів розширення діатонічної системи стала поява в гармонічному мажорі мінорної субдомінанти (s), властивої мінору. Внаслідок тісних функційних зв'язків s була поступово оточена рештою акордів s-групи мінору.

Перечення. Правила гармонізації задач в гармонічному мажорі.

Тема 14. Тризвук шостого ступеня. Перервана каденція. Функціональна особливість VI . Поширені гармонічні звороти. Перервана каденція. Особливості розв'язання Д 7 в VI. Розширений період.

Тема 15. Септакорд другого ступеня та його обернення.

Септакорд II ступеня як найуживаніший з дисонуючих акордів субдомінантової групи. Специфіка його побудови, обернень, переміщення, приготування на основі загальних формул акордами тонічної та субдомінантової груп.

Розв'язання II7 та його обернень в консонуючі акорди тонічної та домінантової груп, Д7 та його обернення. Обернення II7 в каденціях та передкаденційних побудовах. Застосування II7 та обернень у прохідних та допоміжних зворотах.

Тема 16. Септакорд сьомого ступеня та його обернення.

Два різновиди увідного септакорду. Функціональна характеристика, специфіка побудови, переміщення. Приготування септакорду акордами тонічної та субдомінантової функцій.

Внутрішньофункційне розв'язання увідного септакорду та його обернень. Застосування увідного септакорду та його обернень у прохідних та допоміжних зворотах. Біфункціональність VII^{4}_{3}.. Драматургічна роль VII7 в класичній музиці.

Тема 17. Різновидності акордів домінантової групи. Тризвук третього ступеня.

Побудова тризвуку в мажорі. Функції тризвуку (Т і Д).

Використання в середині побудови (низхідний верхній тетрахорд в сопрано; у прохідних зворотах.

Тема 18. Секстакорд сьомого ступеня.

Розміщення сексти (переважно верхній голос). Розв'язування в Т, VI. Правила використання в кадансах.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		лекції	практ.	лаб.	с.р.
Змістовий модуль 1. Функціональна система головних тризвуків					
Тема 1. Вступ. Гармонія – важливий складовий елемент музичної мови. Основні типи фактури. Головні тризвуки ладу у чотириголосному викладенні.	6			4	2
Тема 2. Функційна система головних тризвуків. З'єднання головних тризвуків.	6			4	2
Тема 3. Гармонізація мелодії головними тризвуками.	7			5	2
Тема 4. Переміщення акордів.	6			4	2
Тема 5. Гармонізація басу.	5			4	1
Разом за змістовим модулем 1.	**30**			**21**	**9**
Разом за четвертий семестр	**30**			**21**	**9**
Змістовий модуль 2. Обернення тризвуків головних ступенів та Домінантсекстакорд. Правила вживання тризвуку та секстакорду другого ступеня					
Тема 6. Стрибки терцій.	8			4	4
Тема 7. Період. Речення. Каденції. Кадансовий квартсекстакорд.	12			6	6
Тема 8. Секстакорди головних тризвуків. Стрибки при з'єднанні тризвуків з секстакордами. З'єднання двох секстакордів.	12			6	6
Тема 9. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди.	12			6	6
Тема 10. Домінантовий септакорд. Стрибки при його розв'язуванні в тоніку. Обернення домінантового септакорду.	16			8	8

Разом за змістовим модулем 2	**60**			**30**	**30**
Разом за п'ятий семестр	**60**			**30**	**30**
Змістовий модуль 3. Гармонізація мелодії та басу з використанням септакордів другого, сьомого ступенів, побічних акордів домінантової групи, діатонічних секвенцій					
Тема 11. Повна функційна система мажору та гармонічного мінору.	4			2	2
Тема 12. Тризвук та секстакорд другого ступеня	8			6	2
Тема 13. Гармонічний мажор	8			4	4
Тема 14. Тризвук шостого ступеня. Перервана каденція	8			6	2
Тема 15. Септакорд другого ступеня та його обернення	8			6	2
Тема 16. Септакорд сьомого ступеня та його обернення	10			6	4
Тема 17. Різновидності акордів домінантової групи. Тризвук третього ступеня.	8			6	2
Тема 18. Секстакорд сьомого ступеня.	6			4	2
Разом за змістовим модулем 3	**60**			**40**	**20**
Разом за шостий семестр	**60**			**40**	**20**
Разом годин за навчальним планом	**150**			**91**	**59**

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ. Гармонія – важливий складовий елемент музичної мови. Основні типи фактури. Головні тризвуки ладу у чотириголосному викладенні.	4
2.	Функційна система головних тризвуків. З'єднання головних тризвуків.	4
3.	Розв'язування задач на гармонізацію мелодії головними тризвуками	5
4.	Переміщення акордів	4
5.	Розв'язування задач на гармонізацію басу з використанням переміщень акордів	4
6.	Стрибки терцій в сопрано. Стрибки терцій в тенорі	4

7.	Період. Каденції. Речення. Кадансовий квартсекстакорд.	6
8.	Секстакорди головних тризвуків. Стрибки при з'єднання тризвуку з секстакордом. З'єднання двох секстакордів. Особливості мінору	6
9.	Прохідні та допоміжні квартсекстакорди	6
10.	Домінантовий септакорд. Основний вид. стрибки при його розв'язуванні в тоніку. Обернення домінантового септакорду. Прохідний домінантовий терцквартакорд	8
11.	Повна функційна система мажору та гармонічного мінору	2
12.	Тризвук та секстакорд другого ступеня	6
13.	Гармонічний мажор	4
14.	Тризвук шостого ступеня. Перервана каденція	6
15.	Септакорд другого ступеня та його обернення	6
16.	Септакорд сьомого ступеня та його обернення	6
17.	Різновидності акордів домінантової групи. Тризвук третього ступеня	6
18.	Секстакорд сьомого ступеня	4
	Разом	**91**

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ. Мажорні та мінорні тризвуки. 4-голосний виклад. Назви голосів. Мелодичне положення акорду. Вузьке та широке розташування	2
2.	Функційна система головних тризвуків. Гармонічне з'єднання акордів кварто-квінтового співвідношення. Мелодичне з»єднання тризвуків кварто-квінтового та секундового співвідношень	2
3.	Гармонізація мелодії головними тризвуками	2
4.	Переміщення акордів	2
5.	Гармонізація басу	1
6.	Стрибки терцій в сопрано. Стрибки терцій в тенорі	4
7.	Період. Каденції. Речення. Кадансовий квартсекстакорд	6
8.	Секстакорди головних тризвуків. Стрибки при з'єднанні тризвуків з секстакордами. З'єднання двох секстакордів.	6
9.	Прохідні та допоміжні квартсекстакорди	6
10.	Домінантовий септакорд. Основний вид. стрибки при його розв'язуванні в тоніку. Обернення домінантового септакорду. Прохідний домінантовий терцквартакорд	8
11.	Повна функційна система мажору та гармонічного мінору.	2
12.	Тризвук та секстакорд другого ступеня	2
13.	Гармонічний мажор	4
14.	Тризвук шостого ступеня. Перервана каденція	2

15.	Септакорд другого ступеня та його обернення	2
16.	Септакорд сьомого ступеня та його обернення	4
17.	Різновидності акордів домінантової групи. Тризвук третього ступеня	2
18.	Секстакорд сьомого ступеня	2
	Разом	**59**

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти під час самостійної роботи на семінарських (практичних) заняттях

1-2 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє елементарними теоретичними знаннями, його відповіді правильні, але недостатньо осмислені; завдання для самостійної роботи виконує на низькому рівні, з неточностями; робить помилки в інтонуванні мелодичних конструкцій.

3 бали – здобувач фахової передвищої освіти на середньому рівні володіє теоретичними знаннями, його відповіді повні, але з деякими неточностями; здатний до виконання практичних завдань, однак не в повному обсязі, з помилками.

4 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє системними знаннями та здатністю до їх практичного застосування; правильно або з незначними помилками та в повному обсязі виконує практичні завдання.

5 балів – здобувач фахової передвищої освіти на високому рівні володіє теоретичними знаннями та здатний до їх творчого практичного використання; правильно виконує практичні завдання; активно працює над підвищенням рівня своєї професійної компетентності.

7. Методи навчання

Словесні методи, наочні методи, практичні методи, репродуктивні, творчі, проблемно-пошукові методи, навчальна робота під керівництвом викладача і самостійна та індивідуальна робота студентів поза контролем.

8. Методи контролю

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне, фронтальне, групове), практичні заняття, перевірка виконання здобувачами завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль: екзамен у 6-ому семестрі.

9. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Гармонія»

Оцінку «5», відмінно – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який досконало володіє опорними теоретичними поняттями, вміє використати їх в практичній діяльності, а саме:

- в гармонізації завдань на бас та мелодію вміє зробити аналіз музичної побудови, визначити форму, каденції, переміщення акордів, вміє передбачити той чи інший гармонічний зворот «наперед», виявити і усунути помилки самостійно;
- в гармонічному аналізі самостійно визначає тональність, форму музичної побудови, функції акордів, вміє пояснити їх застосування саме в цьому чи іншому випадку;
- в грі на інструменті орієнтується в тональності, володіє правильними нормами голосоведення, самостійно складає гармонічні послідовності з кількох акордів до розгорнутих побудов типу періоду, підбирає нескладний супровід при допомозі буквеного чи цифрового позначення.

Оцінку «4», добре – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який на доброму рівні засвоїв музично-теоретичний матеріал, уміє аналітично мислити, допускаючи помилки, уміє їх самостійно виправити.

- виявляє вміння проявити в роботі самостійність, творчий підхід, опираючись на набуті знання.
- робить незначні помилки в практичних завданнях, як от – ключові знаки альтерації, неточне позначення мажорної та мінорної домінанти, перенесення розміру, тощо.
- в гармонічному аналізі допускає незначні помилки у визначенні певних акордів;

- в грі на інструменті допускає несуттєві помилки в підборі акордів для гармонічних послідовностей.

Оцінку «3», задовільно – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який володіє музично-теоретичними поняттями, допускаючи суттєві помилки на практиці, а саме:

- в гармонізації задач на бас та мелодію з помилками виставляє подвоєння в секстакордах, квартсекстакордах, користується обмеженим набором акордів;
- не може правильно визначити форму задачі, іноді – тональність, відтак не може побачити умов для розширення періоду засобами перерваної каденції чи допоміжних квартсекстакордів;
- в грі на інструменті допускає помилки в голосоведені, подвоєнні звуків, виборі акордів та їх розв'язуванні, виправляючи помилки тільки після аналізу та зауважень викладача;
- в гармонічному аналізі з помилками визначає функцію акордів та самі акорди.

Оцінку «2», незадовільно – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який володіє дуже обмеженими знаннями, частково маючи прогалини в засвоєнні деяких тем, не володіє системними знаннями;

- в гармонізації задач на бас та мелодію не може кваліфікувати звуки на приналежність їх до певних акордів, що утруднює гармонізацію чи унеможливлює її,
- не бачить паралелізмів і не може їх усунути самостійно;
- в гармонічному аналізі впізнає найелементарніші акорди, часто не розрізняючи їх обернень;
- в грі на інструменті може відтворити тільки схему, завчену напам'ять.

10. Рекомендована література

Основна

1. Вознюк П., Поляковська С. Гармонія: навчально-методичний посібник з мелодіями для гармонізації. Вінниця: Нова книга. 2018. 144с.

2. Пасічник В. Гармонія: методичний посібник. Львів: Растр-7, 2015. 56 с.

3. Пасічник В., Іваньо О., Новак Б. Методичні рекомендації з курсу "Гармонія" для студентів вищих навчальних закладів II-IV рівня акредитації. Львів: Растр-7, 2015. 48 с.

4. Пасічник В., Іваньо О., Новак Б. Гармонія : навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 140 с.; ноти.

5. Скуратовський В. Задачі з гармонії. Частина II. Дніпропетровськ: Юрій Сердюк, 2017, 146 с.

6. Скуратовський В. Задачі з гармонії. Частина I. Дніпропетровськ: Юрій Сердюк, 2017, 219 с.

7. Тилик І. Гармонія: музично-теоретичний практикум для студентів факультету музичного мистецтва. Київ:Ліра-к, 2017. 68 с.

8. Задачі по гармонії. 150 мелодій для гармонізації : навч. посіб. для початкової мистецької освіти / уклад. В.М. Завісько. Київ, 2019. 36 с.

Допоміжна

1. Бородай М. Гармонізація Soprano. Навчальний посібник для фахової передвищої мистецької освіти. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан 2021. 24 с.

2. Макуцька Н., Сеник О. Практичний довідник з гармонії «Про помилки реальні та умовні» Дрогобицького музичного коледжу ім. В. Барвінського Дрогобич, 2019.

3. Полякова С.П. Довідковий матеріал з музичної грамоти. Київ: Музична Україна, 2020. 44 с.

4. Барська З. гармонічне сольфеджіо. На основі української музики. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2017. 80 с.